

ODNOSIĆ (351) *vb impf i pf*

impf (350) [w znac. **I.**], *pf* (1) [w znac. **II.**].

Oba o jasne.

inf odnosić (61). ◇ *praes 1 sg* odnoszę (26) [w tym: -e (2)]. ◇ *2 sg* odnosisz (6). ◇ *3 sg* odnosi (54). ◇ *1 pl* odnosimy (8) *OrzRozm, OrzQuin, RejZwierc, WerGośc, LatHar* (3), *WujNT*, odnosim (3) *BiałKat, SkarJedn, KochPs*, odnosi(e)my (1) *GrabowSet*. ◇ *2 pl* odnosicie (4). ◇ *3 pl* odnoszą (50). ◇ *praet 1 sg m* -m odnosił (1). ◇ *2 sg m* -ś odnosił (1). *f* -ś odnosiła (1). ◇ *3 sg m* odnosił (22). *f* odnosiła (2). *n* odnosiło (1). ◇ *1 pl m pers* -smy odnosili (1). ◇ *3 pl m pers* odnosili (28). ◇ *fut 3 sg m* odnosić będzie (3), będzie odnosić (2); odnosić będzie *RejZwierc* (2); odnosić będzie : będzie odnosić *SarnStat* (1:2). ◇ *3 pl m pers* odnosić będą (2) *BibRadz, RejAp*, będą odnosić (1) *SarnStat*. ◇ *imp 1 sg* niech, niechąj odnoszę (13). ◇ *2 sg* odnoś (3). ◇ *3 sg* niech odnosi (2). ◇ *1 pl* niech odnosi(e)my (1). ◇ *2 pl* niech, niechąj odnoszą (3). ◇ *con 1 sg m* bym odnosił (1). ◇ *2 sg m* byś odnosił (1). ◇ *3 sg m* by odnosił (9). *f* by odnosiła (2). ◇ *1 pl m pers* byśmy odnosili (3) *Diar, LatHar, PowodPr*, bychmy odnosili *RejPos* (2). ◇ *2 pl m pers* byście odnosili (2). ◇ *3 pl m pers* by odnosili (4). ◇ *part praes act* odnosząc (27).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w. s.v. odnieść.

I. Impf (350) :

1. Niosąc powodować zmianę miejsca; referre Mącz, Calep; portare PolAnt; afferre, deportare, reportare Mącz; perferre Calep [w tym: *co* (15)] (24) :

a. Niosąc sprawiać, żeby czegoś na danym miejscu nie było, wynosić (8) :

odnosić skąd dokąd (1): *Deporto, Odwożę/ odnożę ztąd gdzie yndziey. Mącz* 313d.

Zwrot: »odnosić precz« (1): *Afero, Odnożę precz. Mącz* 122b.

Przen (6) : *Przeto á iákoż ktora z tákich śchadzek odehydzie odnożąc ferce wolne od wżetecznego lubowania ModrzBaz* 54v.

Zwrot: »precz odnosić« (1): *Siłę/ y gładkość/ látá precz odnożą KochFrag* 30.

a) Odstręczać, zniechęcać do kogoś [od kogo, od czego] (4) : nie dáy fie nigdy odnosić żadnym ftráchom á mocy fwiátá te^{g^o}/ od mocy á od zwirzchności Páná fwe^{g^o}. *RejPos* 253.

Zwrot: »myśli, umysł odnosić« [szyk zmienny] (1:1): *RAcz miły panie [...]: aby [...] zadna nauka omylna: myfli nałfych od ciebie [...] nieodnofiła RejPs* 17v; nie odnoś nic w they ftałości fwey vmyfłu fwego od Páná fwego *RejZwierc* 178.

Szereg: »odłudzać a odnosić« (1): *Tu iuz Pan tey śpráwiedliwóści potrzebuie/ [...] iżbychmy fie temu nędznemu á obłudnemu fwiátu nigdy nie dáli odłudzać á odnosić od niego RejZwierc* 141v.

b. Przenosić z jednego miejsca na drugie; przen [od czego ku komu] (1) : *Miłośierdzia twego Niech promień biiąc w ferce/ odnosi od niego Ku tobie iáfný odraz [!] chwały y miłości SzarzRyt* B3v.

c. Zanosić w określone miejsce [dokąd] (9) : *ZapWar* 1535 nr 2446; *Strum* I [2 r.]; *Calep* 779a; *Ták teraz ániółowie dułze świętych odnożą do niebá/ iáko ná on czás dułżę Lázárzowę ná łono Abráámowe. WujNT* 263, 263 *marg*; *ODnosić té pieniądze Deputat ieden piérwřzą ratę/ á drugi/ drugą ratę ma bydź powinien do Lwowá SarnStat* 363.

Przen (2) : á [poganie] Chryśtułowi fię klániáiąc/ y wiárę S. przyimuiąc náukę iego w fercu do domu odnośili *SkarŻyw* 30; Raz áno iye ípułcza zorzá/ A dzień odnośi do morzá. Raz áno práwé południé/ Słońce świeći práwie cudnie. *PudłFr* 21.

d. *Zanosić na poprzednie miejsce, przynosić temu od kogo się wzięło* (6) : *BibRadz* 2.*Par* 24/11; *Mącz* 124b; dadzą mnie powrozów/ gdy profłzę/ Bo pięknie wyfułzywłzy cáło ie odnołżę *KochFr* 94; *Calep* 903b.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Reporto, Odnołżę álbo przinołżę záś com był wziął. *Mącz* 313d.

Przen [kogo dokąd] (1) : Coś przyfzedł poćiefzác/ w záłości rzewliwe/ Owce/ w fwą owczárnią odnośić/ błędliwe. *GrabowSet* N.

2. *Dawać, dostarczać, doręczać komuś jakąś rzecz (często posługując się inną osobą lub samemu pośrednicząc w doręczaniu jakiejś rzeczy); adferre (afferre) PolAnt, Modrz; offerre PolAnt [co] (8)* : Inłze pieniądze od trzech Złotyeh obráciáię częłć ná Piłárzá/ częłć do wyłższego Práwá/ częłć fłudze który Rotuł odnośi *GroicPorz* bb3v.

odnosić do kogo (2): do ktorychby [stróżów skarbu] cyrográfy wełpołek z pieniędzmi wybránemi Poborce powiátowi odnośić mieli *ModrzBaz* 125; *ZapKościér* 1581/24.

odnosić komu (4): iefliż zwycięłtwo wezmą/ tedy y łupy y włzytki ine rzeczy kthorych doftáli/ krolowi odnołżą. *BibRadz* 3.*Esdr* 4/5; Potym nákradłzy/ náwydzierawłzy/ y náłupiwłzy/ czegokolwiek doftánie odnosi tei ktorą miłuię. *BibRadz* 3.*Esdr* 4/24, 3.*Esdr* 4/22; *BudBib Eccli* 14/11.

Zwroty: »odnosić dary« (1): Synu czyń łobie dobrze według máiętności ktorą małz/ á odnoś Pánu godne dáry [oblationes offer]. *BudBib Eccli* 14/11.

»przez posła odnosić« (1): WYDERKOF *recognitionem* zową, [...] gdy kto pewną pieniędzy liczbę dochodu vroczyłtęgo kupuie zá pewną fumnę, ktorą ná vroczyłty czás winien przez włánnęgo połłá odnośić. *SarnStat* 1269.

Szereg: »oddawać i odnosić« (1): A z tąd poznać możecie/ iáko nád wámi niewiáfty pánuią/ Izali nie ná nie robicie y prácuiecie? á włzytko tho zálię niewiáftam oddawacie y odnośicie. *BibRadz* 3.*Esdr* 4/22.

3. *Zabierać, pozbawiać [co od kogo] (1)* : włtępuiąc w niebo/ á obliczność ciáłá od nas odnołżąc/ nie chciał nas bes Páltérzá widomégo zołtáwić *BiałKat* 133.

4. *Przekazywać rozstrzygnięcie, osądzenie jakiejś sprawy odpowiedniej osobie lub instancji; referre PolAnt [w tym: co (6); do kogo (6), do czego (1)] (7)* : Ty łam ípráwuy rzecż od ludu do Bogá/ á rzeczy trudne odnoś do niego. *BibRadz* *Ex* 18/19; Y wybrał Moizelz ze włżęgo ludu Izráelłkiego męże łtáteczne [...]. Ktorzy łądźili lud czáfu káždęgo/ A iefli było co trudnego/ do Moizelzá odnośili *BibRadz* *Ex* 18/26, *Ex* 18/22; *WujJud* 85v.

Zwrot: »przą, sprawę, wątpliwość odnosić« (1:1:1): *BudBib Deut* 1/17; Bo przełoženi łwieccy/ Cefárze y krolowie nie mogą być łędziáiemi w rzecżách okołó wiáry: iedno łámi Bifkupi y przełoženi duchowni [...]. Do tych tedy włzytkie wątpliwości w wierze odnośić potrzebá *WujNT* 461; PÓdkomorzy Ziemiłki [...] ípráwy okołó gránic/ ma odnośić do łądu Ziemiłłkiego. *SarnStat* 1175.

5. Powiadamiać, relacjonować, przedstawiać, przekazywać czyjeś słowa; *deferre JanStat, Cn; annuntiare PolAnt; referre JanStat; denuntiare, docere, indicare, instruere, nuntiare, perferre, renuntiare, significare Cn* [w tym: *co (16)*] (32) : oni [sędziowie] też takowąż [przysięgę] wczynić máią/ z tym dokładem. Iż [...] rad táiemnych odności/ y podárków brác nie będzie. *SarnStat* 868, 324.

odnosić do kogo (3): á przedfię ná nim [Bogu] przeftáwác niechcá: áni do niego lámego krzywdfwých odności *CzechRozm* 251; *SkarJedn* 119; *NiemObr* 70.

odnosić komu (9): *RejPos* 174v; ci theż [baszowie] Poftów ftucháią poftelthwá ze wfzech kráin/ y odnoftá Cefárzowi *BielSpr* 50v; *GrabowSet* H; á ci będąc przysięgli máią ftuchác ftarg; y té Vrzędnikom Káncelláriiéy Królestwá náftzego wiernie winni będą odności *SarnStat* 946, 319 [2 r.], 324; *SiebRozmyśl* [M]; [aniółowie] Sftuzá nam dodáiac nam myftli ftwiętych/ [...] y odnoftzac modlitwy náftze P. Bogu *SkarKaz* 635a.

odnosić dokąd [= do kogo] (1): y przetoż Páweł S. odnoftzac do koftciółow dekret Zboru Ierozolimftkiego/ nie mowil: Doftwiádczaycie/ ále roftkázowál on dekret záchowác. *WujNT* 712.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze z zapowiednikiem: to; zaimek względny] (2): *BiałKat* 48v; Cifz S. oycowie [...] piftzac do Agátoná Papieżá/ ták mowia: My do ftiebie [...] to co ftię dziać ma odnoftim *SkarJedn* 119.

W charakterystycznych połączeniach: odnosić dekret, krzywdy, modlitwy, rady tajemne, skargi (3); odnosić do kościołów, do ludzi; odnosić Bogu, cesarzowi, urzędnikom (2).

Zwroty: »poselstwo odnosić« (2): *CzechRozm* 44; Cchóć [!] iéy [Maryi] Aniół ták zácne poftelstwo odnofti Od Bogá nawyftszego *SiebRozmyśl* [M].

»odnosić słowo [czyje]« [szyk zmienny] (2): Támżem ia ná ten czás był miedzy Pánem/ y miedzy wámi/ ábym wam odnoftil ftłowo [annuntiare verbum] Páńftkie *BibRadz Deut* 5/5; *NiemObr* 70.

W przen (3) : pan piérfwzym przykázaniem ftercá náftze k ftobie przywodzac/ W wtórym wnet wędzidlá wftom wftóżył: áby to ięzyk odnoftil/ co w ftercu ma: á ftercá ftwego pewnym vrzędownikiem był/ á poftem nie omylnym. *BiałKat* 48v, 48v.

Zwrot: »poselstwo odnosić« (1): O ftwięteż to poftelstwá nam odności raczyftz náftz miły Pánie s they błogofłáwionej ftodki twoiey. *RejPos* 174v.

a. *Przekazywać z powrotem [ze zdaniem dopełnieniowym] (1)* :

W przeciwstawieniu: »donosić ... odnosić« (1): gdyż każdy poftel co mu roftkázá donofti/ á co opowiedzá odnofti. *BielSpr* 48v.

b. *Oskarżać, denuncjować; accusare, arguere, criminari, postulare Cn* [w tym: *kogo (7), co (4)*] (12) :

odnosić do kogo (6): Tego Koftciółá [Chryftus] ftłuchác nam kazał/ y do niego wyftępy brátá niewkárnego odności *WujJud* 131; *SkarJedn* 357; Drudzy go [Witalisa] do Pátiryárchy Alexándryiftkiego [...] odnoftili. Lecż on złego o nim mnimánia żadná miárá brác niechciał *SkarŻyw* 107, 479; *CzechEp* 77, 258.

odnosić u kogo za kogo [= że jest kimś] (1): Lecż nie zefzło y ná zazdroftiwých obmowcach/ ktorzy go v dworu/ y wftame⁸⁰/ Krolá/ iáko zá czárowniká/ [...] odnoftili *SkarŻyw* 507.

odnosić komu (3): Mieli też tajemne łwe widze/ ktorzy im odnošili/ gdy brácia ich łobie okrom oczu stárłzych nieprzyłtoynie poczynáli. *SkarŻyw* 298; á Káłztelan w ciągnieniu łpráwiedliwošć z łzláhty czynić ma/ [...] á niepołłufzné nam y potomkóm náłzym bédźie odnošić *SarnStat* 302, 129.

Zwrot: »niesłusznie, niewinnie odnosić« (1:1): [*Grecy*] rołterk á nie pokoy z košćiołem Bożym rychłó po przyięciu wiáry do ćiebie [*narodzie ruski*] wniełli/ iednošć y miłóšć tobie brzydząc/ á nas niewinnie do ćiebie odnołżąc *SkarJedn* 357; Otoż niewiem przyłtáoli to duchowney ołobie [...] łłowá moie wywráćć [...] á mnie do Zwierzchnošći y połpolłtwá niełłufznie áni prawđziwie odnošić *CzechEp* 77.

»odnosić skargami« (2): Wielkie bezpráwia/ y gwałty rózne odnołżá do nas częłtými łkárgámi Krákwłkiego miáłtá obywałéle *SarnStat* 504 [*idem*] 961.

Szereg: »odnosić i podejrzanym czynić« (1): y odnošili go do Krolá/ y podeyrzánym czynili *SkarŻyw* 479.

6. Wyobrażać, wyrażać symbolicznie [co] (6) :

Zwrot: »fizerunk, kształt odnosić« (4:1): Gdy to łłowó Młza vłłyłzyłz/ ná śmierć Páńłká y ofiáre iego krzyżowá włpomnieć iełteš powinien: bo ten fizerunk odnoší w łobie. *BiałKat* 351 *marg*; kthóra Młza iełt niekrwáwa ofiárá ónéy krwáwéy Chryłtá Pána ná krzyżu kłztałt ná łobio [!] odnołżąc. *BiałKat* 351, 233v [2 r.], 348v.

»w sobie, na sobie odnosić« [*szyk zmienny*] (3:2): Máłżeńłtwo zacna świátošć iełt: bo odnoší w łobie złáčenje známienité Chryłtułá Pána/ z iego miłým Košćiołem *BiałKat* 368v, 233v, 348v, 351 [2 r.].

7. Pełnić jakąś funkcję, spełniać jakieś obowiązki [co] (3) :

Zwrot: »na sobie odnosić« (3): że káplánów tákich potrzebá: kłórzyby zwierzchnie vrzędý ná łobie odnošili rozdawánia Sákrámentów y łłowá Bożégo przepowiadánia *BiałKat* 366; *SarnStat* 859; iż czáfu przygody y potrzeby/ [*Ulisses i Eneas*] łámi v rudłá siedzieli y łterniczy vrząd ná łobie odnošili *KlonFlis* A3v.

8. *Być obiektem jakiegoś oddziaływania, doznawać, doświadczać; reportare PolAnt, Vulg, JanStat, Cn; accipere, ferre PolAnt, Modrz; sustinere Modrz, Vulg; capere, luere, obtendere, perfene Modrz; adquirere, percipere, recipere Vulg; auferre, referre Cn [w tym: z podmiotem nieosobowym (10); co (264)] (265) : Diar* 61; kthory łztrofuie złošniká/ odnoší ohydzenie. *BibRadz Prov* 9/7; *Prot* D3; *GórnDworz* V v; Iákóž tedy wykłád odnołżá ty łłowá? *BiałKat* 83v; *RejZwierc* 131; *WujJudConf* 166v; *CzechRozm* 122v, 128v, 233; O nędzny łtanie Rzeczypołpolitey náłzey/ w ktorey y ći co vczynili krzywdę/ y ći co iá odniešli/ y ći co od niey łá dáleko/ też iednáką niekárnošć odnołżá *ModrzBaz* 85, 24; *KochOdpr* C3; że té wody idąc/ á bióráć łye z krułzców rózných [...] / przez iákie meaty idá/ thych włánošć odnołżá *Oczko* 8; Widziałem w Allexándryiéy opuchłé/ y ná boki lewé choré/ kłórzy ziemię z Egiptu vżywáli/ łędźwié/ vdy/ rámióná/ zad/ boki/ y pierši ná mázuiąc/ á znáczną pomoc odnołżąc. *Oczko* 17v, 18v, 23v, [43]v; Dałéš mu/ czego prágnął: á oczkolwiek prošil/ W żadnéy rzeczy odmiotu nigdy nie odnošil. *KochPs* 29; Niechay zá to/ Boże moy/ włtydu nie odnołżé/ Ze ćię w łwych doległóšćiach o rátnunek prołżę. *KochPs* 43, 34, 100, 101, 167; *SkarŻyw* 14, 63, 75, 136, [236], [282], 596; *CzechEp* *2v, 165; *NiemObr* 15; *ReszList* 143, 148; *ActReg* 54, 140; Anáxágorás Philozof/ też łtąd pochwałę odnoší/ że łkromnie zniołł łmierć łyná łwoiego *Phil* N2, S; *GórnTroas*

25; Záłości/ ktore w dniách swoich odnoŝę/ By ie Bog fkrócił/ o to ia nie proŝę *GrabowSet* A4v, C3v, D2v, Qv; RAcz to dáć Pánie/ proŝimy cię/ ábyfmy fię z ŝwiętá błogofławionego Apoŝtołá twego Thomaŝá wefelili/ á przy tym záwždy/ y z przyczyny iego porátowanie odnoŝili *LatHar* 435, 10, 138, 438; *RybGęŝli* D2v; *WujNT Act* 23/25, 2. *Thess* 1/4, 1. *Petr* 1/9, 2/19, Aaaaa; *SarnStat* 740, 1270; *SiebRozmyŝl* C2v; *PowodPr* 19 marg; *SkarKaz* 637b; *GoslCast* 29; *KlonWor* 37, 53; Ze ia te wálze ftroie w tych Xiążęcckách gánię. [...] odpuŝćcie mi proŝę/ Niechay zá to nieálki wálzey nie odnoŝę. *ZbylPrzyg* B4, B4v.

odnosić od kogo, od czego (39:1): *GliczKsiąż* H6v; *RejAp* 11; náwroćmy fię záfię do pociech swoich/ ktore wierni Pánicy vŝtáwicznie odnoŝá od thego Páná fwego *RejPos* 276v, 123v, 276, [292]v; *BialKat* 348v; *BialKaz* L3v; *CzechRozm* 81, 226v, 229v, 238v; *PaprPan* Q4; záifteć ci/ ktorzi márníe vtrácíá máietnoŝć/ godni íá karánie od Dozorców ábo Przełožonych zá to odnoŝić. *ModrzBaz* 32, 107v; *SkarJedn* 141; *KochPs* 33; *SkarŻyw* 581; *CzechEp* 20; *NiemObr* 130; *KochEpit* A2v; od ludzi náŝmiewíká odnoŝimy *WerGoŝć* 204; *PudlFr* 40; *Phil* B, Bv, S4; *LatHar* 26; *WysKaz* 13; *WujNT Iac* 2/9; SKárzyli fię obyvátele ziem Ruŝkich/ íz [...] niebépieczeńŝtwá odnoŝá od rozbóyników. *SarnStat* 502, 647, 1182; *SiebRozmyŝl* H4v; *WitoslLut* A5; *PowodPr* 43; *VotSzl* B2v; *CzahTr* F2v, H; Choć fię zdádzá nabożni/ y ná twarzy frodzy: Przećie od nich bezprawie odnoŝá vbodzy. *KlonWor* 50, 71.

odnosić u kogo (2): ífz [*Jezus*] wolał áby onim do czaŝu rozumíáno/ ífz był proŝte^{ŝo} człeká fynem: níŝli žeby miłá mátká ie^{ŝo} przymowkę v ludzi y podeyrzánie cnoty fwey odnoŝić miálá. *SkarŻyw* 242; *SkarKazSej* 668a.

odnosić z kogo [= *dzięki komu*] (1): O IEzu Synu P. Máryey/ ráczże w ferce moie wlać íáfkę twoię/ [...] ábym cię mogł doŝkonále miłowáć/ [...] z ciebie y od ciebie chwałę odnoŝić. *LatHar* 26.

odnosić z czego (18): *OrzRozm* C2v; Dármoć fye kochamy w tych Seymowych Sądziéch/ z których nic nie odnoŝimy iedno Limitácyá/ á próżne worki *OrzQuin* B4; *Górndworz* L13; *RejPos* 305; *KuczbKat* 65; *RejZwierc* 252; *KarnNap* A2, A3; *ModrzBaz* 142; Bo inaczey lepiej/ íáko Pan mowi/ y oko/ y rękę/ y nogę vtráćić: níŝli íákie vblíżenie ná zbáwieniu z towarzýŝtwá y przyázni ludzkíey odnoŝić. *SkarŻyw* 59, 162; *ReszHoz* 137; *GrabowSet* P4; *LatHar* 257, 438, 676; [*heretycy*] zádnego pożytku z dobrego y ŝwiętego pílmá Bożego nie odnoŝá *WujNT* 629; *SkarKaz* 40b.

odnosić z strony [= *z powodu*] *kogo* (1): Niech cięŝzá fię tá przeniaŝwiętlzá mátká/ ktora [...] tákie boleŝci z ftrony namíŝzego dźiećiećiá odnoŝi. *SkarKaz* 45a.

W charakterystycznych połączeniach: odnosić bezprawie, czeŝć, dobrodziejŝtwo, dokończenie żywotów, dziękowanie, frasunek (2), *gabania czartowskie, groźbę, krzyż, męki cielesne, náŝmiewiska, naukę, niebezpieczeńŝtwá, niekarnoŝć, niełaskę* (3), *nienawiŝć, nieŝlawę, niewdzięcznoŝć* (2), *obmowkę, odmíot* (2), *odprawę, odpuszczenie grzechow* (3), *ohydzenie, piekło, pochop, pochwałę, pociechę, poczciwoŝć, podeyrzánie cnoty, pogorszenie, pomoc, poratowanie, poŝłek, potępienie* (2), *potwarz* (2), *przekłętwo* (2), *przewiŝka, przyganę, przymowkę* (2), *radoŝć, rozgrzeszenie, rozkosz, rozŝyrczenie ŝlawy i bogactwa, smutek, sromotę* (2), *strofowanie, sznupki, ŝmiechy, trudnoŝci* (prawne) (2), *trwoę, ubliżenie, ucisk, umnięjszenie, uręganie, wesele* (2), *własnoŝć* (2), *wŝtyd* (3), *wykład, wzgardę* (2), *zacnoŝć, zalecenie ucznkow dobrych, zbawienie* (2); *odnosić od Boga* (od *Pana*) (7), *od cesarzow, od*

dozorców, od kapłana (2), od ludzi (3), od nieprzyjaciela, od przełożonych, od rannego, od strony przeciwnej, od świata, od zakonu, od żołnierzy; odnosić u Pana Boga (2), u ludzi; odnosić niewinnie, słusznie, ustawicznie (2).

Zwroty: »błogosławieństwo odnosić« [szyk zmienny] (6): Od kogoż nędzniku w then czas obiawienie małz? od kogoż w ten czas błogosławieństwo odnosiłz? *RejAp* 11; *RejPos* 110v, [292]v, 352; Co za požitki/ a co za błogosławieństwá ci odnołz na łobie/ ktorzy prawdziwie ciáá pána Krytułowego pożywáią. *RejPosWiecz*² 93 marg; *KochPs* 33.

»chwałę odnosić« (10): *GliczKsiąz* H6v; *BiałKat* 348v; Co iż z rozkazania Bożego táimnego [...] wczynił/ nie tylko przygány niema/ ále z posłuzieństwá tak trudnego chwałę odnosi. *SkarŻyw* 162; Chwałę odnoście wżyscy ludzie fercá práwego. *LatHar* 41 [*idem* 161, 438, 473, 610], 26, 161, 438, 473, 610; Ktorzy w fześcinałtu lat kopije krufzyli/ Z Turki/ od ktorzych záfwe chwałę odnošili. *CzahTr* H.

»[co] na ciełe swym odnosić« (1): choć [*Chrystus*] ran bárzo wiele Od nich na ciełe swym naświéłzym odnošł *SiebRozmysł* H4v.

»cirpliwie odnosić« (1): który [*Jezus*] [...] ćirpliwie krzyż odnošł: y wżysłtko poháńbienie fwé lekce łobie wázył. *BiałKat* 91.

»odnosić dank [= nagrodę]« (1): Dobrochowłki odnosi dánk człeká dobrego. *CiekPotr* 2.

»odnosić dekret« = *ponosić karę określoną w dekrete* [szyk zmienny] (4): *RejAp* 163v; iuż káždy pewnie na łobie odnoš ony ftráfzliwe dekretá Moizéfzowe *RejPos* 178v, 123v; *PowodPr* 37.

»ducha odnosić« = *doznawać działania Ducha Św.* (1): Tylko cię pokornie profzē/ Niech duchá twego odnołzē. Aby mię w mey wátpliwošci/ Bronił z fwey Bołki možnošci *CzahTr* H3v.

»gniew odnosić« (6): *CzechRozm* 253v; A gniew fwoy fropi rácz iuż vhamowác: Ktory za grzechy fwe słuźnie odnołzē *ArtKanc* L12; *GrabowSet* Dv; Vftáwiamy/ iż ilekroćby fie którym tráfiło wáđzić [...] á w téy zwáđzie łługá Pána fwego broniac [...] kogo ránił: za to żadnego gniewu y niełálki od ránnego/ y przyaciół iego odnošić nie ma. *SarnStat* 647; *KlonWor* 71, 77.

»odnosić grzechy (a. niedostatki grzechu)« = *przejmować na siebie cierpienie za cudze grzechy* (2): [*Chrystus*] Słthał fie pośrzednikiem miedy [!] námi á Bogiem oycem fwoim/ vbłagáiąc gniew iego/ á odnołzác na łobie niedoštáthki grzechu náłzēgo. *LubPs* Z2, Z3v.

»karanie (a. niejednałość karania, a. poenam), kaźń, winę odnosić« [w tym: z podmiotem „grzech” (1)] = *ferre poenam PolAnt; luere a. obtendere poenam Modrz; redargutum esse, poenam sustinere Vulg* [szyk zmienny] (20:5:2): *LubPs* Fv; *GroicPorz* c2; *BibRadz Num* 18/23, *Ez* 18 arg; *HistLan* F2; *KuczbKat* 225; *CzechRozm* 226v, 233, 238v; A żadne wolnošci/ niemáią być tak wielce wázone/ áby kto broniac fię nimi miał karania vchodźci/ ábo nieiednałość karania odnošić. *ModrzBaz* 70, 32, 64; iáko dziecię iákie głupie/ za iábłko wieš przedał: łłuzną kaźń fwego łákomštwá odnołzác. *SkarŻyw* 346, 337; Iż ktoby zakonem Moizéfzowym pogárdził/ ten bez miłošierđzia na dwu ábo na trzech šwiádkow karanie odnošł. *CzechEp* 368, 13; A co wiefzta/ te hániebne grzechy ilekroć nie odnołzą kaźni/ tylekroć kłáda ciężar pomłty Bożey na wżysłtkę Koronę *GórnRozm* D; *GrabowSet* N; *LatHar* 268, 582, 624, 725; iáko Sodomá y Gomorrá [...] zwłzeteczniawży/ [...] wyftáwione fá na przykład/ ognia wíekuiłstego karanie odnołzác. *WujNT Iudae* 7, *Iac* 2/9; Ale

poymánié ma bydz oftrozné: bo alias poena^m talionis Stároftá odnośi, iefli fub přętextu officij poymuie kogo. *SarnStat* 495; áby niewinny zá winnégo nie był obwinion y winy odnośił *SarnStat* 1170; *SkarKazSej* 701a.

»[co] za kaźń odnosić« (1): Abowiem nie idzie to zátym/ iż gdy kto pokim [práwy/ práwá/ vftáwy/ náukę/ zwyczáie/ odmienia/ [...]] żeby to ná łobie po śmierci zá iedną kaźń od Bogá/ który tego dopuľzcza/ odnośił. *CzechRozm* 81.

»krzywdę odnosić« = *iniuriis esse opportunum* *Modrz* [szyk zmienny] (4): *ModrzBaz* 124; *ReszList* 150; *KochSob* 61; Kthorzy od kogo krzywdę odnośią/ tych wedle práwá broń *Phil* S4.

»łaskę odnosić« (2): Skąd nie wąpimy że tákowi włyzyfcy pewne grzechow odpuľzczenie y łáfkę Bożą odnośią. *WujJudConf* 81v; *GrabowSet* M3v.

»miłość odnosić« (3): Miłość zá to odnośi od włyzytkich życzliwie *PaprpPan* Q4; *NiemObr* 130; *PudlFr* 40.

»odnosić obietnice« = *doznawać spełnienia obietnic* [szyk zmienny] (2): *RejPos* 352; by iuz nie było áni obietnic ták mocnych [...]/ ktore počciwy człówek [...] nieomylnie odnośić ma. *RejZwierc* 130v.

»pociechy odnosić« [szyk zmienny] (9): A dla iego imieniá ocz go kolwiek próśi/ Widzę iż káždy táki pociechę odnośi. *RejWiz* 165v; *RejAp* 47; *RejPos* 69v *margin*, 110v, 276, 276v; *SkarŻyw* 584; A k temu káždy do tego [pofobiony/ odnośił z onego mieyfca [= kościoła Salomonowego] pociechy y potrzeby fwoie o ktore Páná Bogá próśił *SkarKaz* 40b; *SkarKazSej* 668a.

»odnosić pomstę, [co] z pomstą« [szyk zmienny] (3:1): *RejAp* 47v; lecz ma złość/ y z grzechem proftotá/ Niech profzę odnośi tu/ z pomftą karánie *GrabowSet* N; to zeznáć muľzę/ Ze pomftę [práwiedliwą zá grzech moy odnośię. *CzahTr* B, C2v.

»pożytek, zysk odnosić« = *commodum reportare* *JanStat* [szyk zmienny] (11:2): *RejPosWiecz*² 93; *KuczbKat* 65; *RejPosRozpr* c4; *CzechRozm* 60; A trzeći záś ták ij [urząd] [práwuią/ że máły z niego Páńlkie Owieczki/ y oni lámi pożytek/ á my wielką záłość odnośić muľimy. *KarnNap* A2, A3; pilnie y oftro w [práwy świátá tego [...]] wglądáiąc/ nie ládá iákie pożytki doczeľne/ iáko ławę y zacność odnośiłz. *CzechEpPorz* **2; *ReszHoz* 137; *GórnRozm* L3v; Ofobliwie niegdy Aryftoteles gdy go pythano/ coby zá zyfk faľszerze odnośili/ odpowiedział: [...] *Phil* F4; *LatHar* 257; *WujNT* 629; *SarnStat* 798.

»rany odnosić« (2): Ktorzy [...] dla miłości oyczyzny [fwey rány od nich [od nieprzyjaciól] odnośili. *BiałKaz* L3v; *SiebRozmyśl* H4v.

»skutek odnosić« [szyk zmienny] (3): przecż nie odnośiemy Skutku [fwych płáczow/ śieroty vbogie? *GrabowSet* E3, D4v; *PowodPr* 67.

»sławę odnosić« [szyk zmienny] (9): *GliczKsiąż* H6v; iáko ten rycerz wietľzą ławę odnośi/ który [ztukę telko kordá w ręku máiąc/ [...] przez woyleko fie przebije *GórnDworz* Aa2v, B; *RejZwierc* 44v, 85; *WerKaz* 299; y iáko fię ktora chorągiew w woney [!] potrzebie popiľáľá/ ták ławę/ álbo nie ławę odnośiła *GórnRozm* B2; Pithágorás Sámius teź ftąd wielką odnośi ławę/ iż wprzod vcźniow [fwych náuczał milczeć niż mowić *Phil* G; *CzahTr* H.

»na sobie, sobie odnosić« = *accipere sibi ipsi* *PolAnt*; *sibi adquirere, recipere in semetipso* *Vulg* [szyk zmienny] (46:1): *DiarDop* 119; *LubPs* V4 *margin*, Z2, Z3v; *GroicPorz* c2 [2 r.]; Ten który [ztrofuie

łyzyderzá/ odnosi ná łobie zelżywość *BibRadz Prov* 9/7; *RejAp* 163v; *RejPos* 123v, 175v, 178v, 234v; *RejPosWiecz*² 93; *BiałKat* 143v; *HistLan* F2; *KuczbKat* 225; *RejZwierc* 85, 126; *MycPrz* II B[3]v; *BiałKaz* M2v; [Chrystus] przekłętwo nie zá łwe vczynki ná łobie odnołił *CzechRozm* 228v, 81, 218v, 229v, 232v, 233 [2 r.] (11); Zás kto się boi iákíey przygody/ álbo kto ią iuż ná łobie odnołząc łmęci się/ áza się y te^m niemuśi zmienić? *ModrzBaz* 7, 23; Iż nie ci łą łzczęśliwi ktorzy drugich prześładiuą [...]: ale ci ktorzy to włzytko ná łobie odnołzą *CzechEp* 20, 13, 20, 24 [2 r.], 25; *NiemObr* 3; á co dżiś ná łobie Odnołżę/ dzieie mi łię nád moie załługi *KochFr* 98; *ReszList* 150; A ktorzy łię łprzećiwiáią/ potępienie łobie odnołzą *WujNT Rom* 13/2, *Rom* 1/27; *SiebRozmyśl* H2; *CzahTr* C2v, G2v.

»szkodę odnosić« = *detrimentum capere* *Modrz* [szyk zmienny] (6): A dobro połpolité prze wnątrzną niezgodę/ Odnosi ciężką żáłość y okrutną łzkodę. *KochZg* A2; zktorych [złych urzędników] więcej łzkody Rzeczpołpolita odnosi/ niżli zniepożytecznego Szołtyfá. *ModrzBaz* 142; *SarnStat* 1182, 1270; *SkarKaz* 205a; *VotSzl* B2v.

»upominek, dar odnosić« [w tym: *dar, upominek* (1)] (2:1): pátrżay [...]/ iáko biegáią z nowinámi [...] zacni połłowie/ zacni ludzyé: dáry/ vpominki/ rádości y poczćiwości wielke [!]/ s tego odnołżąc. *RejPos* 305; *MycPrz* I Cv.

»zapłatę, nagrodę (a. nagrodzenie) odnosić« = *reportare finem* *PolAnt*; *praemium referre* *Modrz*; *percipere a. recipere mercedem* *Vulg* [szyk zmienny] (7:2): Gdyż to jest kaźdej krzywdy natura, że kto się o nie skarży, albo nagrodzenie jej odnosi, albo wźdy obmowkę jaką *Diar* 44; *GroicPorz* c2; *BibRadz* 1.Petr 1/9; *GrzegŚm* 32; *RejZwierc* 126; *ModrzBaz* 107v; A ci [...] bluźniąc to czego niewiedzą w zátráczeniu łwym záginą/ odnołżąc záplátę niełpráwiedliwości *WujNT* 2.Petr 2/13, *Luc* 23/41, *Rom* 1/27.

»zelżywość, hańbę odnosić« (3:2): *RejZwierc* 80v; Ci bogowie ze złotá y ze śrebrá łą podobni kamieniom z gory wylámányim ktorich chwálcy zelżywość odnołić mułżą. *BudBib Bar* 5/38; Chwálili Bogá Kátholicy á Heretykowie háńbę odnołżąc z vporem dyabelłkim odchodzili. *SkarŻyw* 372, 305; *SkarKazSej* 687a.

»zwycięstwo, tryumf odnosić« [szyk zmienny] (6:1): *SkarŻyw* 557; Y łamże ty ieden małż z nas tryumph odnosić *GórnTroas* 25, 23; poniewáž żeś wálżá kró: M. wielkie bitwy ztaczał/ częłté teź zwycięztwá odnołił *OrzJan* 94; *LatHar* 626; *PowodPr* 33; Iełzcze łzczęśliwie iełt krolełtwo/ ktore [...] woiowác łię nie dopuści/ y ná woynie łzczęśliwie zwycięztwá odnosi. *SkarKazSej* 685a.

»żałość (a. żal) odnosić« (4): Niechay wzdam ieden żal ná łobie odnołżą że Páná łtráćili. *BiałKaz* M2v; *SkarŻyw* 68; *GrabowSet* K4v; BŁogółławię cię/ Pánno/ z twéy chwalebności/ Którá cię Bóg wwiellbił po onéy żáłości: Któráś z męki naświęłtłzéy iego odnołiła *SiebRozmyśl* K2.

Szeregi: »brać i odnosić« [szyk 2:1] (3): áby ná potym z więłłzym nabożełłstwem [!] ku przymowániu tákowych Świátołci Páńłkich [...] przyłtěpowác/ y pożytek z nich [...] brác y odnołić mogł. *KarnNap* A3; *LatHar* 676; *WysKaz* [23].

»odnosić, (i) cierpieć« [szyk 1:1] (2): nád to co ia dla Chriłtułá cierpię y ná łobie odnołżę *CzechRozm* 250; *KochPs* 66.

»mieć i odnosić« (1): *LatHar* 204 cf *W* *przen*.

»odnosić i znaszać« (1): A więc ci by się niegodziło wdzięczności fercem y rzeczą łamą okazać/ [...] wzgárdy y waśni złośnikow mężnie odnołząc y znałzając [*perferendo*]? *ModrzBaz* 29.

W przen (17) : [*młodzi ludzie w miłości*] z wiela gorzkiego/ odnołzą trołżkę łłodkości *GórnDworz* L13; ferce wípráwiedliwienie/ á wítá zbáwienie przed páne^m odnołzą. *BiałKat* 48v; Odońsi káždy w tym wielkie klenoty/ Kto fie káždemu podoba ze cnoty. *RejZwierc* 224v; toźci dopiero morze włzego złego ná łobie odnołsiłi *CzechEp* 24; Chcę widzieć/ ty day niechay wzrok [*duchowy*] odnołżę. *GrabowSet* N4; ná tym duchownym twoim y Báránkowym wefelu: ktore Swięci Boży w niebie dołkonáley máiąc y odnołżąc ták mowią. *LatHar* 204.

Zwroty: »brzemię, ciężar odnosić« = *pondus sustinere* *Modrz* (1:1): Oycze náłz [...] Day nam [...] : ábyś y thy włyłtkich modlitw był wczesnikiem: Abyś zá infze prołżąc/ ich brzemioná ná łobie odnołsił. *BiałKat* 143v; *ModrzBaz* 23.

»męczeńską koronę odnosić« (1): To widziłz iż [...] Papieżowie [...] męczeńską koronę od złych Cefarzow Cárogrockich odnołsiłi. *SkarJedn* 141.

»na sercu odnosić« (1): To łłyłżąc [...] wielką żałość ná fercu odnołsił *SkarŻyw* 68.

»upominek, dar odnosić« [*szuk zmienny*] (3:2): A w milczeniu ták fię kocháłá/ iłz raz od krzyża S. afz do Wielkieynocy żadnego do ludzi łłowá nieprzemowiłá/ y ták w ten czas odnołżąc od Pána Bogá vpominki niektore/ poznáłá iáko mu milczenie miło *SkarŻyw* 581, 460 *marg*; *KochEpit* A2v; *WitołLut* A5; telko o to prołżę/ Niech dar duchá twoie⁸⁰ z łálki twoiey odnołżę. *CzahTr* B2v.

»zwycięstwo odnosić« (2): PAnie Boże/ ktory [...] z tych ktorzy prześláduią lud w tobie nádzieię pokládáiący/ mocą obrony twoiey/ tryumphy y zwycięłtwá odnołsiłz: rácz porátowác łługi tve *LatHar* 621, 457.

a. *Otrzymywać dobra materialne* (4) : *Quadruplicatores* – Oskarzacz ktori czwarta czcłe [!] wim [*lege*: część winy] odnołsi. *Calep* 883b.

odnosić od kogo (1): Trzeci záfie będzie pochlebny á omylny/ czo około ciebie dziwnemi hánłzłaki á rozlicznemi wymyłły będzie zálkákowál/ iákoby [...] pożytki od ciebie iákíe tákíe odnołsił. *RejZwierc* 89.

Zwrot: »korzyść, pożytek, zysk odnosić« (1:1:1): *RejZwierc* 89; [*Polacy*] w dołtátkách włzelákiey żywności ták opływáią/ iż wiele infzych źiem nimi odżywiáiąc/ wielkie nád łámę żywność zyłki łtąd odnołżąc: z ktorych záfie niełłycháne zbytki łtroiá. *PowodPr* 18; *KlonWor* 46.

b. *Dowiadyc się [„co” od kogo]* (1) :

Szereg: »odnosić a słyszeć« (1): pewnie nie infzego nie włłyłzyłz w włzy łwoie/ iedno ták iákoś łłyłżál/ to co odnołsiłi á łłyłżeli od niego [*od Boga*] w włzy łwoie s łwiętych włt iego/ ci łwięci á wierni iego. *RejPos* 277v.

9. *Powolywać się na początki, założyciela* [*co*] (1) : Abowiem tym obyczáiem Kościoły Apółtołłkie poczy łwe odnołżąc. [...] iáko Rzymłki Klimuntá od ł. Piotra ordynowanego pokázuie *WujJud* 135v.

** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : *Relativus*, Ten który rad odnołsił/ Odnołżájący. *Mącz* 124c; *Reporto* – Odnołżę. *Calep* 914b, 308b.

II. *Skończyć nosić, przenieść*: *odcierpieć* [*co*] (1) : Iuż wzięły dobre łkończenie/ trołki iego, i trápienie [...]. Odnołsił iárzmo włózone/ od Pána Kryłtá zrzáđzone *ArtKanc* S17v.

Synonimy: 5. oddawać; b. oskarżać; 8. dostawać, dostępować, doświadczać, doznawać, osiągać, podejmować; b. dowiadować się.

Formacje współrdzenne cf NIEŚĆ.

Cf ODNOSZĄCY, ODNOSZENIE, ODNOSZONY

LWil